

Előfizetési díj

Vidékre postán vagy helyben házhoz
hordva:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra helyben	1 „
Vidékről egy hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.	

Egyes szám ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő
napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 17. szám, hová a lap szellemi részét illető
közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések
küldendők.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor 6 kr. ára
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb
és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt
nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haasen
stein et Vogler
Wien
Wallfischgasse nr. 10.

Nyilttéri cikkeik

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET“

politikai és közgazd. napilap

1873-dik évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

Egy évre	12 frt.
Félévre	6 frt.
Negyedévre	3 frt.
Egy óra	1 frt.
Egyes szám ára	5 kr.

A lap szétküldésénél előforduló zavar
kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra
előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetés pénzek, legcélszerűbben pos-
tai utalvánnyal, kiadó Stein János könyv-
kereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után
tiszteltepéldánnyal szolgálunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

A népnevelés.

A népnevelést nálunk nem igen szokták
a politikai garantiák közé sorozni. De Ame-
rikában, hol a demokracia souverain hatalom,
már régóta belátták azt, hogy a népnevelésben
az állam élet-halál kérdése foglaltatik. S az
amerikaiak nevelésügyi intézkedései sokkal tul-
haladják azt, a mit e téren az ó-világ meg-
kísérlett.

Meg lévén győződve arról, hogy a sza-
badtság csak annyiban lehetséges, a mennyiben
a polgár maga szabályozni tudja politikai és
maga életét, az amerikaiak mindenütt állitot-
tak fel különböző foku iskolákat, melyek le-
hetővé teszik, hogy a legszegényebb egyén is
alapos és sokoldalú kiképzést nyerjen. Ott éves
korától tizenötig minden amerikai megtanul-
hatja az írást, olvasást, rajzot, számolást és
könyvvezetést. Megtanítják ezenfelül őt a mér-
tan- és földrajzra, a physica, csillagászat, ter-
mésztrajz, élet- és gyógytan. szükséges isme-
retére; kifejlesztik testét a gymnastica, s elő-
készítik a polgári életre a szavallás és ének-
lés által. Nem félnek beszélni előtte az er-
kölcstan- és politicáról, s gyermekkorától fog-
va hozzá szoktatják az alkotmány tisztelete-
és a szabadság szeretetéhez. Ha ezen elemi

oktatás után hajlamot érez az ifju magash
tanulmányokra, ott találja a felső iskolákat,
hol három-négy év alatt előadják az algebrát,
a háromszögtant és alkalmazásait, a nemzet-
gazdaságot, francia nyelvet, föld- és vegytant.
Egy szóval: nincs tudomány, a melyben magát
ki ne képezhetné.

Mindezen iskolák egészen ingyenesek, el-
annyira, hogy még a könyveket a papirt és
tollakat is az illető község szolgáltatja. Gyer-
mekének személyén kívül semmit sem kérnek
a családapától.

Ily nagy előnyökben részesítve a népet,
mely idejekorán belátta, hogy a tanulás meg-
erősít minden emberi tehetséget, s hogy a tu-
dás a valódi hatalom, bámulatos eredmények-
hez jutottak az americaiak. Massachusetts ál-
lamban például öt egész tizenöt éves korbeli
gyermek háromnegyedrészre a nyilvános is-
kolákba jár; s ha ehhez hozzá adjuk azoknak
számát, kik magániskolákat látogatnak, vagy
otthon tanulnak, természetesenke találandjuk,
hogy Amerikában valóságos ritkaság az oly
egyén, ki nem tud írni és olvasni.

A népnevelés ingyenes és kitűnő volta
megoldott az egyesült államokban egy oly fel-
adatot, mely bennünket még mindig foglalkoz-
tat. Kimondhatja-e vajjon a törvény az iskola-
kényszer? Első pillanatra határozott igennel
felelelünk e kérdésre. Minő joggal is tarthat-
ná az atya tudatlanságban gyermekét, midőn
a tanításnak minden költsége a községet ter-
heli? S nem fekszik-e a társadalomnak kiváló
érdeke abban, hogy a legszegényebb polgár
is tudja jogait és kötelességeit, hogy minél
nagyobb hasznára fordítsa tehetségeit? S ez
esetben a társadalom érdeke nem igazolja-e a
jóakaró intervenciót, mely támogatást nyújt a
gyermeknek, a nélkül, hogy az atyát terhel-
né? Az elv kétségkívül igazságos, de mennyi
nehézség akadályozza végrehajtását. A nagyobb
városokban talán még sikerülhet e rendszabály,
de a vidéken, hol a községet gyakran szét-
szórt viskók képezik; hol az anya nem meri
gyermekét télen iskolába ereszteni, a nyári
hónapok alatt meg neki van rájuk szüksége;
hol a napszámos mindennapi munkájával szűk
táplálékát is alig kereshefi meg: hogyan lesz
képes ott az előjáróság megbüntetni egy em-
bert, kinek egyetlen vétségét a nyomor képe-
zi? Ha az atyára méri a büntetést, az egész
családot sújtja, s a nevelésből rémképet csi-
nál; ha elnézi a mulasztást, a törvény válik
üres fenyegetéssé.

Leghatályosabb, s leginkább demokratikus
az amerikai megoldás. Leghatályosabb, mert
szelidsége által vonz, s oly eredményekhez

vezet, minőket a kényszer aligha képes felmu-
tatni, túlhaladni pedig bizonyára soha nem
fog: legdemokratikusabb, mert nem érinti
sem a polgár szabadságát, sem a családapa
tekintélyét, a mi mindig igen kényes, s rossz
példát adó, még ha jó szándékból történik is.

Csakis ily erős és kiterjedt nevelés mel-
let kormányozhatja magát America a democ-
ratia által, s nem riadhat vissza az általános
szavazatjogtól. S vajon mennyibe kerülnek e
jól berendezett iskolák? Átlag minden lakói
után egy dollárba, vagyis a mi számításunk
szerint fejenként három forintba, s bizonyára
mísem leszünk képesek a népnevelést — a
szó teljes értelmében — kevesebb költséggel
létesíteni. Azonban ez nem meddő kiadás; az
egyesült államok példája mutatja, hogy a ne-
velés gyarapodását a földmívelési és ipari ter-
melésnek fejlődése követi. A munkás nem fej-
leszthető a nélkül, hogy munkája is ne több-
szorozódni s ne javulna. A mit az egyén
nyer, mindazt a társadalom is megnyeri.

Ha pénzbereink irtóznának e nagy te-
hertől s az országot képtelennek nyilváníta-
nák annak elviselésére, csak a hadügyi költ-
ségvetést ajánlanók figyelemköbe s azt kérde-
zők. vajjon oly országban, hol a népesség-
nek mintegy felerésze nevét sem lenne képes le-
írni, van-e észszerű arány hadsapataink bud-
getjének óriási összegei s iskoláinknak so-
vány alamizsnája közt? Vajjon a modern né-
pek a béke vagy a háboru számára élnek-e?
Vajjon az erősek vagy az ipar uralkodik-e
napjainkban a világ fölött? S vajjon nemzet
hatalma katonáinak számában vagy polgárai-
nak erélye és munkájában foglaltatik-e? Egy
szabad államban az iskolák a nagy költség-
vetés, mert ez a gazdaság és a civilizáció költ-
ségvetése. A mig át nem érezzük e nagy igaz-
ságot, nem is lesz fogékonyságunk azon új
szellem iránt, mely a keresztény államokat
jobb jövő felé vezérli!

Az oktatás csak előkészítés az életre;
felnyitja a szellemet, de nem tölti azt be.
Nem elég tehát tanítani a gyermekeket; szük-
séges, hogy az iskola elhagyása után is min-
dennap új leckeit nyújtson neki; folytonos
oktatás kell az embernek, kereszténynek, mun-
kásnak és polgárnak. Ez azon mérhetlen szol-
gálat, melyben a társadalmat ingyenesen ré-
szeltetik az egyházak, hírlapok, nyilvános könyv-
tárak és felolvasások s a társulásnak azon
számátalan nemei, melyek szabad államban foly-
vást nyilvánírtják a vallást, tudományt és
közvéleményt. Ezért politikai jog a társulás,
még pedig annyival értékes, mert szüntele-
nül a tudatlanság és a gonosz szenvedélyek
ellen harcol. Elviszi a világosságot azon nyó-

morult fészkekbe, hol a féltékenység és gyü-
lölet tanyáznak, s elfojtja a forradalmakat sa-
ját tüzhelyöknél...*)

Molnár Antal.

— A „Telegrafulu Romanu“ egyik köze-
lebbi száma élén a következő sorokat hozza:
„Felhívás a Királyföld román intel-
ligentiájához!”

Miután a néhány román által kimondott pas-
sivitas folytán román népünk a Királyföldön a tör-
vényhozó testületben képviselő nélkül maradt, azon-
ban e föld román lakóit mélyen érdekli községi
szervezése a Királyföldnek közelebből tárgyalás alá
kerül, alkalmasságuknak találtak tehát megragadni egy
tanácskozási kezdeményezését, mely f. év márcz.
(1) 13-án Szebenben fog megtartatni, s melyre a
román intelligentiát a Királyföld községeiből ezennel
testvérileg meghívjuk.

Tárgya egy felterjesztés készítése a m. k.
magas kormány és Magyarország törvényhozó
testületének informálására közös érdekeinket illetőleg.

Szeben, (16) 28. február 1873.

A nemzeti címte nevében

dr. Boreia János.

Valóban ideje is, hogy a román nép eszelés
passivistának nyakukra hágjon s megértse miként
veszélyeztetli érdekeit a Macellariu-féle
passiv politika, midőn oly nagy fontosságú
tárgyalásnál, mint a milyen a Királyföld rendezése,
nincs, ki a rendezendő községek érdekében szót emel-
jen. E tekintetben Macallariu magatartása annál ne-
vetségesebb, mert ép ő egyik aláírója azon (lapunk-
ban is közölt) feliratrak, mely a magyar or-
szág gyűléstől a szászokkal szembe a meg-
lévő községi törvény kiterjesztését kéri a Királyföldre.

Mi az összehúzó román conferenciát illeti,
mi üdvözölni fogjuk minden higgadt és jogszerű ha-
tározatát, a románok meglehetnek győződve, hogy a
magyar országgyűlés testvérileg tesz eleget a romá-
nok minden méltányos követelésének, a Királyföld
nek eddig is tervbe vett rendezése eredményeiben
leginkább a románok érdekében terem üdvös gyü-
mölcsöket; mert ők azok, kik a szász uralom sulya
alatt szenvednek. Csak a magyar és higgadtág min-
denek felett!

— Országgyűlés B-Pest mart. 5. A kép-
viselőházat ma megszálta a munkakedv. Csodálatos
de igaz. A ház, mely az imént néhány napon át el-
vitatkozott a „mappa kérdés“ felett alig néhány óra
alatt átesett az egész igazságügyi költségvetésén.
Ez parlameutarismusunk furcsaságai közé tartozik;

*) Ed. Laboulaye: Le part liberal, son
programme et son avenir. Septieme edit.

„KELET“ TÁRCZAJA.

Egy üstökös története.

(Flammarion könyvből.)

(Folyt.)

Az említett üstökös rendszerünk egyik legsze-
b-bike, ha nem egyáltalán legnagyobb szerűbbike is; a
naphoz sohasem jó közelebb, mint földünk t. i. 18
és 1/2 millió mértföldnél. A végtelen űrben tojásdad
pályával bir, mihelyt azonban ama körbe lép, mely-
ben mi vagyunk, hirtelen egy félkör irva le meg-
fordul. Percenként ötszáz mértföldnyi sebességgel
siet a csillagbirodalom kupoláján vissza és annak
világai pályáját érinti. De minél jobban távozik a
naptól, annál lassabb futása, mintha nem öröme-
sét volna el a fény csillagától. Így távolodik a naptól
tizenötezer háromszáz nyolcvanhat millió négyszáz
óránkra fekvő tájra, ezt az ő apheliájának vagy
nap távolának nevezik. Ha az űrnek e sötét tarto-
mányát elérte, akkor sebessége olyan mint a szél,
vagyis néhány méter egy másodperc alatt. A nap
ily távolságban csak egyszerű csillagnak látszik, de
hangja hozzá hat el s az üstökös meghalja és kö-
veti a hívó szót. Ujra a napnak fordul, szorgal-
masan kerülve a hálót, melyet Jupiter és Saturn
utjába vetettek, sebessége láthatólag nő, lassanként
rémitő nagy, csodálatos és égető lesz, mint vágyai
s végre szerelemittason rohan a nap felé. Ezer öt-

száz év múlva Pertheliájának vagy napközelségének
egész sugar özönében tűndököl. Alakja újra a régi
körületet nyerte, arca sugárzik és szikrázik: s a bá-
muló szem előtt bájait s ékeit kitarja, mint az ud-
varnok, ki ünnepi ruhába öltözik, midőn királynője
előbe lép.

Ugorjuk át egy pár évezred százait. A külön-
féle látogatásokat mellőzve, melyeket az üstökös föl-
dünk tájékán tesz, bárha ez utak Flammariontól mes-
terileg le vannak rajzolva, áttérünk azon tényre, mi-
kép e csillag különféle forradalmak tanuja volt, me-
lyeket földünk a kagyló korszaktól az emberiség te-
remtései átél; csak azt jegyezzük meg, hogy az
üstökös Kr. e. ötszáz harmincznégyezer ötezáz hat-
vannegy évvel huszonnegyedikszáz és időszámításunk
előtt ezer kétszáz ötvennégy évvel jött utolsó előtti
alkalommal földünk közelébe, hogy utolsó megjele-
nését közelebből megtekinthessük, mint azt Flam-
marion oly szelleműsán leírja.

„Minő változás a mult év óta!” kiáltott fel a
tűzhajú lény, midőn utolsó szereplése alkalmával a
földhöz közelebb jött. „Ugyanazon világ ez a, me-
lyet mint kis gyermeket csak nem rég is sugar ko-
ronámra ringathattam volna. Ugyanazon nép, a me-
lyet én nyomorultnak, kicsiny, félénk és gyöngének
láttam? Emberek és nemzetek, városok és országok
minden megváltozott. Minő forradalmak utolsó elvá-
lások óta! Nem látok többé keltákat, chinurokat,
sem médsket és görögöket. Miféle város ez itt?
Nem, ez nem lehet a föld.” Az üstökös nem tudá,
hogy mit tartson mindezekről.

Valóban a változás nagy volt, most ez az ur-
nak 1811-dik esztendejében történt s az üstökös
épen Páris felett állott.

A csillagokra általában és a nagy üstökösökre
nézve különösen nem sok jelentőséggel bir három-
ezer év; az öröklét roppant óráján kevesebb az, mint
egy másodperc. Az emberekre nézve azonban, mint
te azt kedves számítólvásom épen úgy tudod, mint
én, háromezer év sok, nagyon sok.

Hány nemzetek volt a világ szinpadán 1254-
től fogva Kr. e. Görögország, Latium és királyai,
a római köztársaság, Carthago, a római caesarok bi-
rodalma; a colossus bukása, a barbárok, a kelet-római
birodalom, a frank, german és angol-szász birodal-
mak keletkezése, pogányság, kereszténység, izlam, a
hűbérrendszer felvirágzása és elhervadása, egyedura-
lom, köztársaság, császárság. E hosszú sor jött és
leltűnt földünkön, a nélkül, hogy az üstökös egy be-
tűt is tudott volna róla. Az 1254 évtől Kr. előtt
az 1811-ig Kr. után lefolyt roppant idő az üstö-
kösre nézve csak egy év jelentőségével bir.

Bámulata tehát alapos és megbocsátható volt.
Tegnapról mára a nélkül, hogy észrevette volna; a
trójai államot a francia császársággal és Agamem-
nont Napoleonnal látta felcserélve. Hatalmasabb ug-
rás alig volna gondolható.

Városok és népek megváltoztak, némelyek el-
tűntek, mások keletkeztek. Nyilván az emberiség nem
szünetelt ez idő alatt. Nem titkolhatták el magok
előtt, ők életelt adtak magokról.

De — s hol nem lenne egy de... az üstö-
kös még mindig hallá a fegyverek zaját. „Még min-
dig!” sohajta „csaknem azt hittem, hogy ez szoká-
sokká lett. Szegény emberek! S még is a földön
nem lehet oly rossz. Miért ontják tehát oly gyalá-
zattaljes harcokban véreket. Nem lenne-e szebb ha

békében munkálnának a derült nap alatt? Hanem
azét mégis jól tudják azt, mit tesznek ők. A hall-
gatag és végtelen űr ölében nincs távolság és azon
szerveknek, melyek arra tere mve, hogy a leggyen-
gebb hangokat is észrevegyék, közöltetnek e meg-
foghatlan aether által. Minden viszonylagos, a hang-
nak ereje, szintegy, mint a világosság. Mihelyt az
üstökösök legnagyobb távolságuk legmesszebb he-
lyére jutnak, futások gyorsaságából veszítenek, mint-
ha az űr mélyeiben a végtelenségre figyelnének.
Két lényhez hasonlítóg, kik közös számíkvettetésben
egymásnak mintegy testvérei lesznek, az üstökösök
a végtelenség benyomásait egymásnak távolról kö-
zölni s az egyedüllét és a sötétség unalmát a dolgok
természetéről s a teremtmények rendeltetéséről való
beszélgetés által megrövidíteni látszanak. Így ismer-
te fel üstökösünk néhány év előtt a transurani
űrben a Halley-féle csillagzatot, mely bár nem oly
előkelő, mint ő, de mindazáltal jóval felülemelkedik
a középserűségben. Minden tartózkodás nélkül elbe-
szélte a két vándor egymásnak élményeit.

Én a földet nagyon megváltozva találtam utolsó
utazásom óta, így kezdé a nagyobb ésidősebb „Minden
nagyon megváltozott itt e világon alatt. Azt hiszem,
hogy éveim közül egyet háromezernak számítanak
az emberek, ezen kevés idő alatt kilenczven nem-
zedék születik és hal meg. Minő különbség Neptun-
nal összehasonlítva. Itt 6000 év óta egy betűt sem
látam változni.”

(Folyt. köv.)

s ha valami véletlen közbe nem jő, még nem kell lemondanunk a reményről, hogy a pénzügyi felhatalmazás meghosszabbítása fölöslegessé válik.

Az ülés elején a ház fontos praecedens alkott. Macellariu levelét egyszerű lemondásnak nyilatkoztatta ki és az elnököt megbízta az új választás elrendelésével. Más határozat természetesen nem volt képzelt; attól tarthatni azonban, hogy ezzel a zavarnak még nem szakadt vége. Valószínű, hogy Macellariu újra föllép, s a kik az ottani viszonyokat ismerik, nem tartják lehetetlennek, hogy újra megválasztják. A törvényhozás ez esetben egy nehéz probléma előtt áll, melynek egyelőre nincs más megoldása, mint annyiszor a választókra appellálni, míg oly férfi nem nyeri el a többséget, ki a törvényhozásban való megjelenést nemcsak jognak, de kötelességének tartja.

Az igazságügyminiszteri költségvetés vitatása ma simán és gyorsan folyt le. A miniszter hallgatott, az államtitkár hasonlóképp — s a Remete Géza által benyújtott hat. javaslat azon szerencsében részesült, hogy egy árva lélek se kelt föl mellette, — Remete Géza sem.

A honvédelmi vita meglepte a házat, mert senki mára nem várta.

Várady Gábor volt az első, ki e népszerű kérdésről elkezdett áradozni. A balközépnek honvédszónokai között övé rendesen az első szerep.

Pénzbe kerül minden, és pedig sok pénzbe, — kincstárunk üres, hitelünk Londonban megbukott — mégis Tisza László sürgeti nemcsak a 18 lovasszázadot, de a tüzérseget és műszaki csapatokat is. Beszéde oly hangon szólt, mint a Klapka-induló, tiszta 48-as stílusban volt tartva.

Vécsey József a jobboldalról a kaszányarendszert sürgette. Ez is pénzbe kerül, de jobbadán a beszállással terhelt városok pénzébe, s már ezen oknál fogva is tanulmányozható.

Patrubán a honvédek ápolásán töprenkedett, —

— A bankügyben mint a „P. N.” hallja, a tárgyalások végleges befejezése, illetőleg a kérdés megoldása, mint ezt különben a kormány a képviselőházban meg is ígérte, az országgyűlésnek még jelen ülészaka alatt várható. Mind két kormány egyaránt óhajta s hozzá tehetjük, hogy Magyarország és a magyar országgyűlés nem kevésbé.

A földadó szabályozásáról

szóló törvényjavaslat.

I. Fejezet. Általános határozatok.

1. §. A földbirtok arányos megadóztatása céljából a magyar állam területén fekvő minden földbirtok tiszta jövedelme ezen törvény rendeletei szerint újból kinyomoztatik és általános földadó-kataster készítettik.

2. §. A földadó az 1870. évtől fogva minden földrésztelre a tiszta jövedelem ugyanazon százalékaiban vettetik ki. Az adószázalék megállapításánál az évenként kirovandó állami földadó harmincz millió o. é. forintban veendő fel. Az így megállapított adószázalék husz évig változatlan marad.

3. §. A földterületesítési alapjára az állami földadó után negyven százaléki járulék vettetik ki.

A határörvidéki részek ebbeli mentessége fentartatik.

4. §. A földadó tárgyát képezi minden gazdaságilag használható földbirtok, a mennyiben nem adómentes, (5. §.) habár tényleg más célra fordítatik is.

5. §. A földadó tárgyát nem képezik:

a) a folyók, patakok, tavak és moesarak; b) a közutak, állandó dűlő utak, utcák és közterek; c) a beépített háztelkek, az udvarok és állandó szérűskertek; d) a közhasználatra szolgáló csatornák és védőtölések; e) a temetkezési helyek; f) országos vagy közhatalmú kezelést alatt álló oly keretek, melyek tudományos, közhasznú vagy jótékony intézetek céljaira közvetlenül szolgálnak; g) a közhatóságok vagy gazdasági, erdészeti és más hasonló egyesületek által közczélokra, nem pedig kereskedésre fentartott, ugyintén a tanintézetek céljaira szolgáló fa- és szőlőiskolák; h) a várerődítési építmények által elfoglalt területek.

6. §. Ideiglenes adómentesek: a) az 1868-ik XXV. törvényczikk 7-ik és 8-ik §§-ai alapján ideiglenes adómentességet nyert földrésztelkek a le nem járt adómentességi időtartamára; b) oly földterületek, melyek a jelen törvény szerinti adókiadásig még földadó tárgyát nem képezték s utóbb csak rendkívüli költséggel váltak gazdaságilag használhatókká, ezen időponttól fogva 15 évig, különösen a homokkötések 20 évig, erdősítések az erdősítés bevégeztétől 20—40 évig; c) új telepítvényeknél a telepítvényhez tartozó földek, ha a telep legalább ötven családból áll: hat, ha ötvennél kevesebb, de legalább tíz családból áll; három évre; d) oly szőlőterületek, melyeken a tőkék kivételével vagy rendes forgón kívül kivágattak, és melyek a talaj megforgatása után újból beültetettek, a régi szőlőtőkék kiirtásától hat évre.

A változás, melyen az adómentesség alapszik, annak bekövetkeztétől számítandó egy év alatt az adóhivatalnál bejelentendő, különben az adómentességi igény elenyészik.

Az adómentességi időszak a változást követő naptári évvel kezdődik.

7. §. A földadó a földbirtokot terheli s annak tényleges birtokosa által fizetendő.

(Folyt. köv.)

Csengery Antal

beszéde a képviselőház február 25-diki ülésén.

(Folytatás.)

Minden példák dacára t. ház az éremnek másik oldalát is szükséges megtekinteni. Azok, a kik a tandij megszüntetését nem pártolják, mindennek előtt hivatkoznak arra, hogy a tandij eltörlésével a szülőkből csökkentetik a felelősség érzetét saját gyermekeik irányában. Felhozzák Anglia példáját, hol a parlamenti riportokból olvassuk, hogy a szegény munkás nép Angliában igen kevésre becsüli az ingyen tanítást, úgy tekinti azt, mint alamizsnát. Mikor rosszul megy dolga, elküldi ugyan gyermekeit az ingyen iskolába, melyet jótékony egyletek állítottak fel, de mihelyt egy kissé jobb kerekre tehet szert, azonnal kiviszi onnan gyermekeit, s azon iskolába küldi, a hol fizetni kell, azt hiszi, hogy a fizetéses iskolákban az oktatás is jobb; pedig: Angliában ez az eset sem áll. A társulatok, melyek saját költségükön tartanak fenn a nép érdekében napiskolákat, sokkal jobb iskolákkal rendelkeznek. Az angolok azonban — mint mondám — lealázónak tekintik az alamizsnát.

Azt is mondják válaszul azok, kik a demokraciá nevében sürgetik a tandij eltörlését, hogy hiszen ez sajátlag nem egyéb, mint a vagyonosabb osztály megadóztatása a szegényebbek érdekében kiket minden törvényhozás fölment a tandij fizetése alól.

Jól tudom, hogy azok, a kik ellenkező véleményben vannak, tovább is viszik ez okoskodást és azt mondják, hogy éppen ez a baj; a szegénységet sokan szegényenlik bevallani, de kérem ezen eset előfordul az adó fizetésénél is.

Már pedig a tandij eltörlésének kérdése nem egyéb mint csak a név megváltoztatása, t. i. a tandijnak adóvá tétele. Azokban az államokban, a hol a tandij el van törölve, azt láttam, hogy kétféleképp vették ki ezen adó. Luxemburgban és Holland némely részeiben a szülőkre vették ki gyermekeik arányában: ez nem más mint tandij.

Kivettetik márodszor mint általános adó. Azonban t. ház, ez alól nehezebb kibújni a szegényebb osztályoknak, mint a tandij alól. Mindamellett ha szegénység áll be, ugyanazon argumentum itt is alkalmazható, melylyel a tandij megszüntetését sürgetik: hogy a szegénységi bizonyítvány kiállítása sokakra nézve igen lealázónak látszik. A tandij megszüntetését mind mondám több állam proclamálta már. Azonban nem minden állam volt képes azt végrehajtani; így pl. Poroszországban és Németországban csak papíron maradt az alkotmányuk azon rendelete, mely a tandij megszüntetését elrendelte, mert most is szedik a tandijt, mely nevezetes jövedelmi forrást képezi az iskolának. Másutt, az igaz, hogy proclamálva van a tandij megszüntetése, az ingyen oktatás; de ne méltóztassanak gondolni, hogy csoda eredményeket vont maga után. Az adó szaporodott mindenütt és pedig oly mérvben, hogy mikor Angliában, a melynek oly rendezett pénzügyviszonyai vannak, a tandij megszüntetését indítványoztatott, visszadöbönt az angol parlament, megtekintvén azon összeget, melynek fődözeése előtte állott volna, ha a tandij megszüntetik, és ha mindazon iskolák költségei, melyek abból tartatnak fenn, az állam terhére esnének.

Franciaországban 1848-ban Carnot miniszter indítványozta a tandij megszüntetését egy költségvetési előterjesztésével. Addig a közoktatási budget Franciaországban 2.399,808 frank volt; a miniszter előterjesztésében 47 millió frankot követelt. Tudom azt, hogy Amerikában szintén az újabb időben ki-mondották a tandij megszüntetését. Hogy mennyibe kerül a közoktatás költsége, Amerika példája mutatja legjobban. Sehol sem áldoznak a népoktatás ügyéért annyit, mint ott. A népoktatásra van adva mindenekelőtt a szövetségi közfölkék 36-od része, csak 12 államban nagyobb területtel bírnak az iskolák mint Anglia egész területe; azonkívül méltóztatnak tudni, hogy minden egyes község, mikor megalakul, legelőször is az iskolák számára hasítja ki a szükséges helyet, mely helyek nagy területet tesznek, és e területek pedig ott, hol oly óriási mérvben emelkednek a városok, mint Amerikában, rövid idő alatt rendkívüli értékre emelkednek. Továbbá a magán alapítványok pénzértéke 250 millió frankot tett; a közoktatás évi költsége pedig már 1869-ben 4 millió frank volt. A legtöbb állam közoktatási budgetje felülmúlja az összes közigazgatási költségeket. Néhol az összes közigazgatási költségek 3/4-ét egy államban, Illinois államban 5/6 részét teszik. Már a polgárháboru alatt átlag 10 frank iskolaadó esett Amerika fehér népességére fejenként. Azóta mondta ki több állam az ingyenoktatást, és mi lett az eredmény! Az, hogy 2-szer 3-szorta emelkedett az iskolaadó, úgy hogy már általános lett a panasza, hogy több államban egyenesen a tőkét támadja meg, és mind amellet mindazon államokban, melyekben az

ingyenoktatás proclamálva volt, mi volt az eredmény.

Vitte-e előbbre azon államokban a közoktatás ügyét? Meglehet, hogy egy és más államban — a mint Darvy kiemelte jelentésében és a mint Belgiumra vonatkozólag is olvastam hasonló adatokat — a gyermekeknek egy része rendesebben jár el az iskolába, de másrésztől a közoktatás ügyét, ezen rendszabály magában rendkívül nem emelte. Magában Amerikában még igen nagy azok száma, kik iskolába nem járnak. A legújabb jelentések szerint a mint ők nevezik, az abszintismus feltűnő mérvben szaporodik és megdöbbentő, ha tekintjük azt, hogy egyes városokban, még az oly városban is, mint Newyork 50%-ot tesz az iskolába nem járó tanköteles gyermekek száma. Ez a hivatalos iskolai adatból van véve, melyeket az amerikai legfőbb tanfelügyelő évenként közlése tesz.

(Folyt. köv.)

A belvárosi gyermek-kert felállítására alakulandó részvénytársulat tervrajza.

Célja ezen részvénytársulatnak: Kolozsvártt Fröbel Frigyes nagy hírvé nevelési rendszerének gyakorlatára szolgáló s előkészítő elemi iskolával egybekapcsolt **gyermekkert** létesíteni s tartani fenn 3—8 éves gyermekek számára. Benne a gyermekek cselekvési irányának megfelelő természetismereti nevelési eszközök segítségével, a növendékek minden tehetségei fokozatos és összhangzó fejlesztés által a közélet céljának megfelelőleg képezetnek. Fröbel Frigyes foglalkoztatási eszközei használata által már a 3—4 éves gyermek is képessé tétetik alakítani, szépet létrehozni s ez által a gyermekben a széperzelem s az alkotás vágya kifejlődik; a gyermekek foglalkozásához kötött értelemfejlesztő társalgás (mely fölvaltva **magyar- és német nyelven** történik) fölbreszti a tudvágyat, fejleszti a fölfogási erőket s ezeket a komoly tanulásra előkészíti; míg végre Fröbel társas- és tornajátékai a testi erő és ügyesség kifejtésének hatályos eszközeiül alkalmazhatnának. A kis gyermekeknek a nevelésben követelményeivel s a kor igényeivel egyező neveltetését csak ily intézetekben lehet eszközölni, mivel a családban — ha képesek is a szülők egy szakképzett nevelőnőt tartani s a költséges foglalkoztatási eszközöket beszerezni — nemhelyezhetik a gyermeket oly társas körbe, mely ezen nevelési rendszer sikere céljából nélkülözhetlen.

A részvénytársulat ily intézet felállításához szükséges saját házat és telket vásárol s azt a célznak megfelelő módon alakítja és berendezi. Erre nézve már az alkalmas telek ki van szemelve. A telekvásár és berendezés körül 13—15000 frtba.

Ez összeg előállítására részvények útján történik. És pedig az előlegesen megállított terv szerint:

1. 300 darab 50 frtos névre szóló részvény becsatoltatik ki.

2. A részvényekre az aláírásnál befizetendő 10 frt., folyó évi ápril 30-kaig 15 frt., a további 25 frt a részvényesek közmegegyezéséhez képest egy vagy több részletben 1874. ápril 20-kaig.

3. A részletfizetésről ideiglenes elismervények szolgáltathatnak ki, a melyek az 50 frt teljes befizetése után részvényekkel cserélhetnek ki.

4. A részvények után 6% kamat és azon előny jár, hogy a tanítványok létszámába mindennek előtt a részvényesek gyermekei vétetnek be. A részvénytőke biztosítva lesz az által, hogy a megvásárolt és fölépített ház a részvénytársulat közös tulajdonául jegyeztetik be a telekkönyvbe.

5. A részvények lehető viszszafizetéséről és általában törlesztéséről a részvényesek közgyűlése fog határozni a jövedelem arányához képest.

6. Mihelyt 100 részvény alá lesz írva, a közgyűlés összehívhatik, hogy a társulat megalakuljon, alapszabályait megállítsa s az intéző közeget megválassza.

Az így beszerzendő alapitőke kamatozását biztosítja az intézet bevételeiből megmaradó felesleg, a mely számítás szerint következő lesz:

1) 100 gyermek után éves évi bevétel	2710 frt.
2) a városi képviselőtestület évi járuléka	300 „
3) más bevételek	500 „
	3500 frt.
Rendszeres kiadás	2210 „

Fennmarad tehát 1310 frt., a mely tartalék-alap képezésére és a kamatok fizetésére lesz fordítandó.

A közérdekű kezdeményezés sikere kizárólag azon támogatástól függ, melyet városunk miveltebb és vagyonosabb polgáraitól, első sorban saját érdekében, méltán megvárhatunk. Aláíróttak meg vannak győződve a felől, hogy e reményükben csalódni nem fognak s Kolozsvár városa újabb bizonyosságát adja annak, hogy fel tudja fogni a kor intő szavát s tud áldozni ha kell, hogy megvesse alapját egy boldogabb jövőnek!

Kolozsvártt, martius 5. 1873.

Az ideiglenes bizottság:

Simon Elek, elnök.

Bogdán István, Bokros Ádám, Dörgő Albert, Ferencz József, Fischer Lajos, Gáman Zsigmond,

Groisz Gusztáv, id. Hincz György, br. Huszár Ádám, Korbuly Bogdán, Márai János, Nagy Lajos, Vizi Endre, Szabó Endre, Szász Béla, Szász Gerő, Szöcs Géza, Wagner Frigyes, Szász Domokos.

Külföldi szemle.

Kolozsvár, márt. 7.

Az osztr. képviselőház alkotmánybizottsága befejezte a választási reform-javaslat tárgyalását s a javaslatot a legközelebbi napokban a meritum elé fogja terjeszteni. Az alkotmánybizottság utolsó ülésében a galicziai választókerületeket tárgyalta. Ez alkalommal a belügyminiszter szívósan védelmezte a javaslat eredeti szövegezését. Kuranda indítványa is, mely szerint Lemberg, az alkotmányhívek elvitáztatatlan előnyére, két kerületre osztatott volna föl — a belügyminiszter ellenzése és folytán bukkott meg.

A bécsi „Montags-Reone“ legújabb száma szerint az osztr. kormány még nem hagyott föl a gondolattal, hogy a lengyelekkel egyezkedést érjen el. — Ha ez így van, akkor az osztrák kormány a maga részéről engedményekre hajlandó, mert hogy a lengyelek tágtisanak — az nem tehető föl.

A francia nemzetgyűlés február 28-ik ülésében folytatta a 30-as bizottság jelentése felletti általános vitát. Első szónok, ki ekkor a vitát megkezdte

Gambetta volt: E tárgyalás — úgy mond — sokkal inkább látszik az összes pártok szemléjének, hogy mi sem adnánk kifejezést üzeteinknek a javaslat fölött. A javaslat nekünk veszélyesnek, egyzersmind gyermekesnek tűnik fel. Gyermekes, mert a miniszteri felelősségre nézve nem nyújt biztosítékot, hanem oly ingatag szertartást hoz be, mely a gyakorlatban minden érvényét el fogja veszteni. De veszélyes tartalmánál, főleg 3-ik részénél fogva, mely a hatalmak usurpációját tünteti fel, mely azonkívül ellenmondásban áll az első résszel. Jól tudom én azt, hogy nem könnyű dolog önknek a republikánusok kívánságairól beszélni, megkíséreltem tehát én ép oly nyíltsággal, mint mérséklettel. Honnan van az, hogy itt s e házon kívül tulajdonképen senki sincs megelégedve a javaslattal? Mindenkiben abban a hátsó ajtó látja, melyen keresztül céljaiboz juthat. Ez nem ösztönöség. Az ország végre világosságot kíván; tudni kívánja azt, hogy hova vezetnek, egy oly menedék alá, a hol helyreállításán anyagilag és erkölcsileg dolgozhatnak? Mi már a Rinet-féle alkotmány tárgyalásakor tiltakozunk azon fölvetés ellen, mintha a mostani nemzetgyűlésnek alkotmányozó hatalma volna és most e tiltakozásunkat meg kell ujtatnunk. Azóta a köztársasági elnök izenete kijelölte a republ. politikát s ezért az egész ország tetszéssel fogadta. Az ország nem azt kérdezi, hogy egy vagy két kamara legyen-e, hanem azt, hogy köztársasághoz vagy monarchiához vezetnek-e és mindig hasznotalan dolog lesz egy kormányt alapítani akarni nevének és célzatainak megjelölése nélkül. Mi tehát azt kívánjuk, hogy ne boesátkozzanak ezeknek tárgyalásába, míg kötelező nyilatkozat nem tétetik az iránt, hogy meg akar-e egyezni e javaslat az izenet republ. programmjával vagy nem. (Nagyon helyes — balról.) Főleg homályosnak tűnik fel nekünk a bizottság utolsó tárgyalása, midőn rögtön békét kötött a kormánnyal és oly javaslatokat fogadott el, melyeket közvetlenül azelőtt hevesen ellenzett. Mi e felett némi felvilágosítást kérnénk. Ha az egyes határozatokat tekintjük, látjuk, hogy egy második kamara felállítását javasolják nekünk, melyet „ellenállási kamarának“ neveznek, kinek álljon ellent? Tán egy oly souverain gyűlésnek, mint az önké? Nem megosztatlan-e a souverainitás? És hol akarják önk felállítását egy ily kamara elemeit egy oly országban, hol nincs örökletes arisztokracia és a földbirtok feltételeiben semmi különbség nem létezik? A felsőházak történelme elég szomorú példát nyújt. Emlekezzenek csak I. Napoleon senatúsára, mert a második császárság senatúsáról nem is akarok beszélni: septemb. 4-én egyszerűen elfedték.

A második kamara tervezete tehát csak gyanus okokból nyilatkozhatik az általános szavazatjog ellen. Ha megkérdézendették önk nyiltan és szabadon az országot, nem a plebiscitum útján, mert ez már el van ítélve — hanem a képviselő választások alakjában, a választó és megválasztott között létrejött szerződés alakjában, akkor minek találjon ez új kamara ellenzése egy másik kamarában, mely hivatala legyen annak határozatait revidálni, vagy azt tán fel is oszlatni? Nem világos-e, hogy ez intézmény az általános szavazatjog és a demokracia ellen van intézve?

Hogy azok önk közül, kik a demokracia, és az általános szavazatjog elleni gyűlölettel telt multnak örökösei, egy második kamra behozatalát javallják: ezt értem, de örökös talány marad előttem, hogy miként nyújthatnak erre segédkezet republikánusok és hogy nem veszik észre, hogy az általános szavazatjoggal áldozatul dobják gyszersmind a köztársaságot is és az országot új katastrofák elé viszik.

Igen, igen uraim, onnan a jobb oldalról, kik a monarchiát legitimista és alkotmányos formájában képviselik!

Du Teple tábornok eszeveszett düvel ront a köztársasági elnöknek. Oly féktelen szenvedélyvel be-

zél, hogy a ház majd minden részéről rendentartó felkiáltások hangzottak fel. Vádolja Thierst, hogy míg Napoleon hget, ki mellett törvény szól, kiutasította, Rochefort kedvezményekben részesített Thiers a kommunisákkal még aludni akart, a helyett, hogy megsemmisítésükre törekedett volna, s ellenük a haditörvényszéket is csak szóló pártja részéről tett interpelláció után volt hajlandó felállítani. „En — ugymond — sem a Rivet-féle alkotmányra nem szavaztam s a jelen javaslata sem szavazok. En a forradalmi fát gyökereitől akarom kitépni. Tavább e kifakadásokban tör ki: Thiers megfosztotta a tróntól törvényes királyát és jöttevőjét, és megbuktatta a trónról és Thiers aegise alatt ment végbe az érseki palota kirablása 1831-ben, (Általános felháborodás. Grévy elnök rendre utasítja a tábornokot, kihez Lorgier és Belcastel kezét szorítani mennek.)

Hatodik közlemény a „Székely pályadíj” ügyről.*)

Egy kitűnő helyről érkezett nagy értékű közlemény azon kellemes kötelességet szabja el, hogy nem várva be a hét végét, perczig sem hevertetve a pénzt, azt azonnal takarékpénztárba tegyem, s róla úgy az illetőket, mint a közönséget nyilvános számadásképen értesítem. Nagyméltóságú Fogarasi Mihály erdélyi római katolikus püspök ur buzditó levele kíséretében maga és afejérvári káptalani tanács tisztelt tagjai nevében 100 forintot küldött be székely pályadíj alap gyarapítására, azon nyilatkozattal, hogy a székely történet megírására törekvő egy igen nemes célnak látják, s helyeslések és örmük tanúsítása végett ahoz tette járulni kívánnak, azon obajtással, hogy a szép kezdeménynek mihamarabb megfelelő obajtott eredménye legyen. Az aláírt részletes adományok következők: Püspök ú nagyméltósága 50 frt, Ráduly János 10 frt, Andrassy István 10 frt, Hubáček Ádám 6 forint, Barts Ferencz 6 frt, Nagy Imre 10 frt, Reinisch Lajos 6 frt, Beke Antal 1 frt, Gergely Ignác 1 frt, együtt tehát 100 frtot. Ugyanez alkalommal Kolozsvárt gyűjtő ivemre irtak alá és fizettek: Demeter Károly 1 aranyat, azon nyilatkozattal, hogy hetek óta tartogatja magánál a szép czél elősegítésére szánt e kis áldozatot; Kovács János adott 1 frt, Sárkány Ferencz 1 frt, Salamon Antal 1 frt, Akoncz János 1 frt, az aranyat 5 frt 18 krba számítva, a máj nap takarékpénztárba tettem 109 frt 18 krt, mit a korábban betett s közelebből kimutatott 678 fr 39 krhoz adva, a székely történet javára kamatoz 787 fr 57 kr. A február 28-án kimutatott egész összegbe az m. a. 804 frt 69 krhoz adva ama betett 109 frt 18 krt, az összes székelypályadíj-alap tesz: 913 frt 87 krt.

Az elől említették úgy pártolósáért szíves köszönetemet nyilvánítom, azokat pedig, a kik a római katolikus papság haza- és közügyeszeretettel olykor igaztalanul bírálgatni sőt kétségbe is vonni szokták, kérem tisztetl az előbbi kétségtelenül hazafias és valódi közügyeszeretettel tanúsító tény szíves tudomásul vételére.

Kolozsvárt, mártius 4. 1873.

Jakab Elek.

39-ik közlemény az árvaházra történt adakozásokról.

Br. Bornemisza Ignác né ivén.

Alapító 100 frttal:

Gr. Bethlen Domokosné.

Br. Kemény István né ivén.

Br. Apór Géza.

Összeg 200 fr.

Részvényes évi 2 frt. díjjal.

Szöcs Károlyné Versetéről 1 részv.

Évi összeg 2 frt.

Ajánatokok.

Dániel Lászlóné 1 frt. Nagy Miklósné 1 frt, Bemizky Alojzia 1 frt, Marie Kuktsy 1 frt.

Összeg 4 frt.

Sámi Lászlóné ivén,

Alapító 100 frttal.

Sámi Lászlóné

Összeg 100 frt.

Ajánatokok.

Erdélyi Sámuel 2 frt. Ladányi Sándor 15 frt, Valaki 2 forint.

Összeg 19. frt

Városi főispán mlg. s. Filep Sámuel gyűjtése:

Ajánatokok.

Zabulik Sándor 4 frt, Kolozsváros közönsége 25 frt, Méhes Sándor 1 frt, Török Miklós 1, Kecskés János 1 frt. Budai István 50 kr. Hajós József 50 kr, Farkas János 50 kr. Dániel László 1 forint, Bernát József 10 kr. D. Veress Sándor 1 frt, Elek Mózses 1 frt, Eröss Gáspár 1 frt, Bernát Dániel 50, Bartha Ferencz 1 frt, Máthé Gerő 1 frt,

*) E közleménynek, valamint a február 29-iki hatodik nek is lapjaikba szíves felvételére, tiszteltet megkéri a „Erdélyi”, „Székely Hírlap”, „Udvarhely” és „Nemzet” tisztelt szerkesztőseit.

A közlő.

B. Veress Sándor 1 frt, ifj. Pánkótzky Ferencz 1 frt. Pehe András 1 frt.

Összeg. 43 frt. 10 frt.

Ajánatokok.

Péchy Zsigmond né gyűjtött 14 frtot.

Egy valaki 1 frt, Donogány 5 frt, Lengyel Endre Szathmárról 5 frt.

Összeg 25 frt.

Mart. 2-ikán egy gyermekek által rendezett mulatságból 2 frt. 40 kr.

Ajánatokok a felszereléshez:

Br. Vesselényi Farkasné, 3 nagyvéka törökbuza, Zsombori Farkasné Fejérről 1 zsák murek — pityóka — 1 nagy koszu hagyma — 1 kis véka fu szujka — 30 tojás. id. Br. Huszár Károlyné 4 kupa ezet. Br. Huszár Miklósné 1 zsák korpá. Br. Josika Lajosné 12 kupa hájsir. Folly Mihályné 2 vas ázó — 2 vas lapát — 3 nagy kapa — 2 kis kapa — 1 vas gereblye — 1 vas csákány.

Fogadják a nemes szívű adakozók az „árvák” nevében halás köszönetüket.

Kolozsvárt, 1873. márt. 6-ikán

Br. Bornemisza Ignác né, elnök.

Szász Domokosné, titkár.

Világkiállítási ügy.

A világkiállítási m. kir. biztosság sajnálattal vette tudomásul, hogy több kolozsvári kiállító szándékát megmásván, bejelentését visszavonta — ebből folyólag alulírtal egyuttal felhatalmazta, hogy a támadt házágok pótlására a fennállók kedvezményeket helyes élvezete mellett új bejelentőket még most is elfogadhasson.

Felkérem tehát mindazokat, kik a kiállítás bármely csoportjába sorozható alkalmas tárgyalvagytermekkel bírnak, szíveskedjenek azt nekem mielőbb bejelenteni illetőleg átadni, mely célból a határidő f. mártius hó 25-éig meghosszabbított.

Kelt Kolozsvárt, 1873 mártius hó 6-án.

Gamauf Vilmos.

erdélyi világkiállítási felügyelő.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, mart. 7. 1873.

— A kolozsvári gyermekkert alapítására egyesülendő részvénytársulat érdekében közreadott s lapunk mai számában olvasható felhívásra külön is kötelességünknek tartjuk t. olvasóinkat figyelmeztetni. Fölösleges lenné e vállalat mélyreható jótékony befolyását itt fejtegetnünk, legyen elég csak rámutatnunk az előnyökre, melyeket e valóban csekély áldozat nyújt. A befektetett 50 frt nem csak hatos százalékokat hajt; hanem még különös előnyöket is biztosít a részvényesek gyermekeinek, a mellett, hogy a megvásárolandó és szakszerűen berendezendő házas telek, a belváros egyik központján, a részvényesek tulajdonát fogja tenni. Az 50 frnyi befektetés tehát épen semmi kockázattal sem jár s míg jövedelmét szépen kihajtja, addig egy jótékony, human intézet megalapítását is lehetővé teszi. A megbízottak, kik a t. közönséget részvényjegyzésre szólítandók föl, néhány nap múlva megkeresik mindazokat, kik eddig is tanúsítást áldozatkészégüket a közjó terén s hisszük, hogy sehol sem fognak zárt ajtókra találni. Legjobb szerencsekívánatunkat e valóban derék vállalatához!

— Lohr, ki Londonban mint orgonaművész kiváló sikerrel hangversenyzett, a jelen zeneidény folytán Pesten is rendezend egy jótékony czélú hangversenyt a józsefvárosi templomban. Jellemző adat, hogy a művész a pestvárosi templomok közül csak a zsidó templomban talált alkalmas orgonára.

— Chromographiák. Pesten a köztelken az ipar és néprajzi kiállításba három darab csodaszép színes fényrajz érkezett. Koller készítette, a 15 éremmel jutalmazott biros besztercei fénykép-író. Kinek chromographiái páratlanok. Az egyik kép torozkói magyarokat, a másik kolozsmegeieket, a harmadik nézőket ábrázol. Az egyének és népviseletek igen szépek s a képek oly művészi-tökéllyel vannak kivve, hogy megtekintéseket fényképiróknak melegen ajánlhatjuk. Még öt ily kép fog felküldetni.

— A lövölde ügyében összehívott értekezlet tegnap délután tartotta meg gyűlését a városház nagy termében. Elnöknek Pál Sándor s jegyzőnek Möriz István kiküldetvén, dr. Haller Károly, mint az ügy buzgó és lelkes megindítója, előadta, hogy miután a lövölde létesítését mindenki hön obajtja, erre nézve legezteszerűbb hely a rózsáliget. Az értekezlet előtt két terv van, egyiket Tompa János, másikat Zimmermann Henrik készítette. Első szerint kerülne a lövölde egész felszereléssel 30,000 forintba, utóbbi szerint 20,000 frtba. Tompa terve kitűnő, tartós, de drága; Zimmermann tervének főlénye abban áll, hogy olcsóbb és egyszerűbb, a beosztásra nézve mindkettő czél szerű. Az értekezlet a tervek megvizsgálására egy bizottságot küldött ki dr. Haller Károly, Vizi Endre, Kirmayer Károly, Debrezeni Balázs s Szabó Mihály személyeiben s az alapszabályok megkésztésére egy más bizottságot Filep Sámuel, dr. Haller Károly, br. Bánfi Dező

s Möriz István személyeiben. A lövölde alapítók-jének részvények után való beszerzésére aláírási ivatek bocsátatnak ki. Az aláíró kötelezettsége következő feltételekhez van kötve:

1.) A részvények 50 frtól és névre szólnak; ezek egyszerre is befizethetők, szabadságában áll azonban az aláírónak minden egyes részvényt 5 forintos havi részletekben 1873 apr. 1-től kezdőleg befizetni.

2.) A 6% kamatigény a teljesen befizetett részvények után 1874 jan. 1-től foly; a mely részvény e határideig teljesen befizetve nem lenne az után a kamat csak 1874 jun. 1-től kezdve jár.

3. Hogy Kolozsvár sz. kir. város az összes részvények 6% kamatjának biztosítását elvállalja.

4.) A részvényeknek kisorsolás után leendő törlesztése, s a lehető jövedelem felosztása iránti módozatot az aláíró részvényesekből alakuló közgyűlés fogja meghatározni.

5.) A kisorsolt részvények tulajdonosai az egyet ügyeire való befolyásukat s igényüket a lehető évi osztalékra, az összes részvények kisorsolásáig, tehát az egyet fenállásának egész tartama alatt megtartják. Kimondotta az értekezlet, hogy a hely átengedése végett a városi képviselőtestületet megkéri, s mihelyt 300 részvény alá lesz írva, közgyűlés fog tartatni.

— Gyöngyösi Mátrai Laura asszony föléptei Aradon folytonos tetszéssel találkoznak; legközelebb „Lecouvreur Adrienne”-ben, III. Lászlóban Ayda szerepében működött.

— Mint lapunk is említette, a brassói adóhivatal kibaroltatott, mint halljuk a tetteseket rendőri közegek Fehérvárt a napokban elfogták s a pénzt náluk megtalálták.

— Nev-Yorkban közelébb hunyt el William Rynam Gracie, ki Charles Eduard angol herczeg utódának állítá magát s igényt tartott az angol trónra; mindig félt az angol kormány ármánykodásától s rendszeres revolerekkel és késekkel járt.

— A távirtdai hivatalokhoz ujabban ismét harminczkét hölgyet neveztek ki.

— Török, Gálfi és Horváth emlékévi napját M.-Vásárhely város közönsége megünnepli. Könyörgésre Albert János ev. ref. lelkész, szónoklatra Bereczki Sándor vannak felkérve.

— Gegő János Marosszéki tisztú ügyésze. M.-Vásárhely ügyvédi irodát nyitott. Jellem, képesség és munkásság jelzik és ajánlják őt a közönségnek.

— Az erdélyi kereskedelmi és hitelbank 1873 jan. és febr. hóban 8200 pénztári utalványt hoesztott ki, melyből február hó folytán beváltatott 200 frt. 1873 márcz. 1-én forgalomban maradt 8000 forint.

— Néptanítók ismerettára czimmel Molnár Aladár igen hasznos vállalatot indított meg. Az első kötet A—C betűket tartalmazva, pár nap előtt hagyta el a sajtót. A vállalatot jeles írók és szakférfiak (köztük: Ballagi, Gönczi, Greguss, Imre Sándor, Dr. Heinrich, Szász Károly, Szilágyi Sándor és mások) támogatják. Ára az első kötetnek 1 f. 50 krajczár.

TANÜGY.

— Boér Károly tanfelügyelő urat a „Hon” egyik közleményében azzal vádolta, hogy Magyar-Láposon egy oly tanítónót alkalmazott, ki nem csak hogy semmi előkészülettel nem bír, de még előléte sem igen öröndetes. Mi közeadtuk e megjegyzést, s kifejeztük, hogy alkalmat nyújtunk a tanfelügyelő urnak, ily előtűnk hihetetlennek látszó hir megozafolására. A tanfelügyelő ur szerkesztőségünkhöz be is küldött több 1861, 1863 s 1865-ben kiállított, s Nagy Péter, Karacs Tezéz, Medgyes Lajos, Pataki Daniel, Gombás Károly, Török Péter, Szappanyos Tivadar, Filep Sándor, Anton András Haragai István, Fejér István, Nuritsán József név-aláírásaival ellátott bizonyítványokat, melyekben nevezettek mindnyájan állítják, hogy Szeremlei Eszter k. a. egy mivelt, erkölcsös, nemes magaviseletű, minden női munkára és tanokra kiképzett nevelőnő. Ezekén kívül beküldötte a tanfelügyelő ur Bodó Sándor sárvári birtokosnak 1872 szept. 10-ről kiállított bizonyítványát is, melyben érintett birtokos kinyilatkoztatja, hogy Szeremlei Eszter, gyermekei kiképzetése s női munkákban való előhaladása körül bámulatra ragadó kedvező eredménnyel működött. E bizonyítványok kivonatát örömmel közöljük, de most már mi se vagyunk meggyőződve arról, vajjon a kisasszony helyét csakagyan betölti-e? Karacs Teréz azt írja róla, hogy az elméleti tanokban, mennyiben rövid idő alatt tapasztalható, ismerete van, de hogy mit tanít most Szeremlei k. a., bir-e ebben elegendő képzettséggel, s hol nyerte tanképesítő okmányát, erről semmit se tudunk. Nem ártott volna a régi ajánló levelek lemosolatása helyett a kisasszony jelenlegi működéséről pár szót szólni.

KÖZGAZDASÁG.

Kivonat

a kolozsvári kereskedelmi-ésiparkamara febr. 17-én 1873. tartott rendes közgyűlése jegyzőkönyvéből.

(Vége.)

A helybeli kir. pénzügyigazgatóság véleményét kért a felett, hogy mi volt az értéke egy 1083 vámfont súlyú kávénak 1869-ben, a mely a vámkezelés

alatt eltévedvén, küldője most érte 573 frt 58 kr. kártérítést követel. A kívánt felvilágosítást a kamara a kihallgatott szakértők véleménye alapján megadta, s ennek lényege oda ment ki, hogy a megtérítendő összeg legalább 24—30%-kal kisebb, mint a károsult követelése.

A bécsi világkiállítás ügyében tudomásul vette a gyűlés a titkár következő jelentéseit: 1) Az erdélyi kiállítók czikkei, a szász föld kivételével, Kolozsvárt összepontosítottak s kiállítási felügyelőül a gazdasági egyet titkára Gamauf Vilmos ur lön kinevezve. 2) Szász Régenben a kiállításra küldendő ifjabb iparosok utiköltségeire a gyűjtést a most alakult iparegyet lön vette át. 3) A gyulafehérvári polgármester jelentése szerint ott az iparosoknál ez eszme nem talált viszhangra, s ez okból gyűjtések nem is történnék; annál örvendetesebb, 4) hogy M.-Vásárhelyi polgármester ur maga állt az ügy élére, s ennél fogva az eredményben nem kételkedhetni. 5) A helybeli pénzügyezetekhez és a városi esküdt közönséghez a kamara átiratilag fordult, s a kért segélyt csaknem mindeniktől meg is nyerte, úgy hogy Kolozsvárról remélhetőleg 10—12 iparost lesz mód utiköltséggel ellátni. 6) Közzé lön téve az alsó-ausztriai ipar-egyesületől kitűzött verseny programja, a mely szerint a tárlat alkalmával az érdemes művezetők és öreg segédek kitüntetését czélozza.

A fumei kereskedelmi-és iparkamara azon fel-szólítást, a melyben a tizedes mértékek életbeléptetésének siettetésére ösztönöz, a gyűlés azon észrevétellel vette tudomásul, hogy a kormánynál tudvalevőleg a komoly szándék úgy is megvan, s e kamara annak idejében ez ügyre nézve elmondta véleményét.

A budapesti kereskedelmi-és iparkamara megküldte azon bizottsági jelentést, a melyet a kereskedelmi-és iparkamarákra vonatkozó 1868. VI. törvények átvezetése és módosítása tárgyában szerkesztett, s miután a jelentés a miniszteriumhoz — sürgetése következtében — már be van nyújtva, figyelemztette a kamarát, hogy oda nyújtsa be észrevételeit, a melyeket a módosított törvényjavaslata tenni szükségesnek vél. A közlött jelentésből és javaslatból a kamara azon meggyőződést szerezte, hogy a módosítások merőben azon alapon történtek a melyen e kamara is állt nézetével, sőt örömmel tapasztalta, hogy a költségkivárára vonatkozó határozmányok épen az e kamarától indítványozott értelemben lőnek megállítva, annál fogva szükségesnek nem látja a szóban forgó jelentéshez részéről külön előterjesztést tenni.

A volt kereskedelmi minister, valamint az ujonnan kinevezett kereskedelmi minister ur ó nagymitgaik körlevélben tudatván a tárczáik körül történt változásokat, a mindenikükhöz külön intézett üdvözlő iratokat a gyűlés helyeslőleg vette tudásul.

Az olmtúzi és prágai társakmarák felszólítása következtében a kamara kerület vasgyárosait és vasárusait a kamara felhívja, hogy a biradalomban életbeléptetni szándékolt tizedes-mértékek alapján nyilvánítsák véleményüket a vasgyártmányok arányai új meghatározása iránt, a mely véleményüket a kamara kész a bécsi világkiállítás alkalmával az egyben tartandó egyetemes gyűléshez küldetni.

Felelős szerkesztő: Szász Béla.

Nyiltér.)*

Minden betegnek erő és egészség.
gyógyszer és költség nélkül:
Revalesciere Du Barry
Londonból.

Minden szenvedőnek egészségre az izletes Revalesciere Du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi beteg-égeket eltávolítja: gyomor, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálkák, légzési, hólyag-, vese bajok, gümőkór, aszkór asthma, köhögés, emésztethetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vizkór, láz, szédülés, vértelenség, tüdőgáz, rozsdult és hányság a terhesség alatt is, diabetes, méla-kór, elsoványodás, esusz, köcsvény Kivonat 73,000 tagusitvány, ből, oly felgyógyulásokról, melyek a gyógyászatnak ellenállottak.

48.421. sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhely Magyarországon

Több éve zavarva volt emésztésem gyomorbajokkal és elnyálkásodással kellett kiűdenem. E bajoktól a Revalesciere 14 napos használata által megmenekültem.

Stern J. L. tanító a népiskolán.

Gasen, Stúria, Birkfeld posta 1870. nov. 19.

Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességgel szívesleg elismerem a Revalesciere jó hatását, a hogy ez több oldalról elismertett. E kitűnő szer engem borzasztó lélekzást, nevelők-től nehéz köhögéstől, feljutt nyaktól, nyomorgórestől szabaddított meg, melyekben évekig szenvedtem.

Steininger Vince pens. lelkész.

Páris, 1866. april 26.

Uram! Az ön Revalesciere-csokoládéja oly jót tett, mint-hogy asthmaticus bajoktól, melyekben évekig szenvedtem, végleg megszabadított.

Gaillard, a francia hadsereg főintendánsa.
Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21.)
Nagy örömmel jelentem lánom meggyógyítását hosszas szenvedéseiből, miket egy borkötés okozott és az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hiteles francia vice-consul

72.632. sz. bizonyítvány.

Beaumont, 1868. aug. 5.

Az ön Revalesciere-je csodákat művel a betegknél. Küld-jönmég 72 szelencével.

Balette J., gyógyszerész.

Táplálók levén mint a hus, a Revalesciere felnőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarította gyógyszerekben. Bádogszelencékben fél fontos 1,50, 1 fontos, 2,20, 2 fontos 4, 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns, 20 frt, 24 fns, 36 frj Revalesciere-lepénykék, szelencékben 2 frt, 50 kr. 4 fr. 50 kr. Revalesciere chokoládé por- és tábla alakban 12 csészére 1,50 24 csészére 2,50, 48 csészére 4,50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt, 676 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál Bécs, Walfischgasse 3. sz. Kolozsvárt: Binder gyógyszerész-nél. Pesten Török, Prágában: Fürst J. Brünnen; EderF., Debrezenben: Mihálovics István gyógyszerész-nél, Duna-Földvár: Nadhera Pálnál, Károlyváros Brüll F.-nél, Kanizsán: Lovak Károlynál, Maros-Vásárhely: Fogarasi Dömötör-nél, Pozsonyban: Pisztori Felix-nél, Székes-Fehérvárt: Diebolla György-nél, Vajúhelyen Conglener Ignác-nál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban: Jürgalmasokva gyógyszerész-nél, azonkívül a bécsi hán-ápost uialványgyag utánvét mellett seátküldi.

171—312.

*) E rovat alatt közölteték csupa a sajtóhatóság irá-nya vála felvilágosítást.

Hivatalos.

Sz. 232. 1873. (114) (1—3)
Dullói

Pályázati hirdetmény.

Nemes Udvarhelyszék udvarhelyi-járásban rendszeresített hat körjegyzőségre, ezennel pályázat nyitattik.

I. Zetalaka nagy községe 400 forint évi fizetés, természetben kiszolgáltatandó szállás, és a levélhordói tartás.

II. Oroszhegy nagy községe 400 forint évi fizetés, természetben kiszolgáltatandó szállás, és levélhordói tartás.

III. Sz.-Király, Tibod, Sz.-Tamás, Ülke, Fancsal, Szombatfalva községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás és 20 forint lakbér.

IV. Kadicsfalva, Bethlenfalva, Márfalva, Fenyéd, Küküllő-Keményfalva községekből álló csoportban, 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, 20 forint szállás pénz.

V. Lengyelfalva, Sükő, Farczád, Hodgya, Bikafalva, Felső-boldogasszonyfalva, Oczfalva községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, és 30 forint szálláspénz.

VI. Bita, Bögöz, Agyagfalva, Mátfalva, Muzsna községekből álló csoportban 400 forint évi fizetés, levélhordói tartás, és 30 forint szálláspénz.

Felhívtnak pályázni kívánók saját kezűleg irt folyamodványukat a törvényszékhez kellékeken kívül nem. Udvarhelyszéke e végre küldött szakbizottságának a jegyzői kivatalra képesítő bizonyítvánnyal felszerelve legtovább folyó évi mártius 25-ig aláírt dultói hivatalhoz beadni.

Udvarhelyjárás dultói hivatalától.
Kadicsfalva 1873. február 23-án.
Török Gáspár,
járás dultói.

Bergheer színháza

szellem- és kísértet jelenésekkel.
Kolozsvárt, a FÖTÉREN.

Ma valamint naponta esti 7 órakor előadás.

Műsorozata a II-ik felállításnak.

(115) I. SZAKASZ: (1—1)
Önmozgó mint kötélvezetés. Első alak: egy kecses tőrő, 28 hüvelyk magas. — Második alak: egy mungonc, 30 hüvelyk magas. — Harmadik alak: egy mulat, fején állva, kezét lábát kinyújtva, 32 hüvelyk magas. — Negyedik alak: egy életnagyságu páva, evő helyzetben.

II. SZAKASZ:
BERGHEER föltulmulhan eredeti szellem- és kísértet jelenései „az undersbergi mese” cím alatt. Gnomok, hegyi szellemek, tündérek, medvék, majmok, képzelmi alakok megjelenésével. Az első jelenet az undersbergi Kolovrat-barlangban játszódik, hol egy utas a természet szépségeit megszemlélve egy hágcsón lefelé ment. A hagyomány szerint, hegyben tartózkodó gnomok által a hágcsón elvitetik és az idegent a barlangban fogva tartják, tündérek által a barlangból kiszabadítva a hegyi szellem által megragadtatik és az undersbergi hegytetőre elvitetik.

III. SZAKASZ:
Természettudományi, értezi-vizkísérletek (ugynevezett vízművészet). Ezen szakaszban összeszorított erő által mindennemű hatásos előadások kerülnek színre, mindenféle szökőkútak, tyuktojás, aranygolyó balancirozása; tüvegkúpok formálása, tüzeső stb. Záradékul egy karos gyertyatartó balancirozása égő gyertyákkal egyszerű vízszlopon.

IV. SZAKASZ:
Chromatikai Cataraktapocille (ragyogó szökő-kut). A Najádok barlangja, vízeséssel és plastikai csoportozatokkal.

(113) (3—3)
Haszonbéri hitdetés.

Alsó-Fehérmegyében, Hápertonban, van egy részjószág, mely áll terjedelme udvarból, hozzá tartozó veteményes és gyümölcsös kertből, egyszerű lakó házzal, szántó, kaszáló és legelőbeli kiülőségekből, arányosított korcsmajoggal, három vagy több évre idei Szt.-Györgytől kezdve haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Gy.-Fehérvárt tulajdonos özvegy Fogarasi Sámuelnével.

(108) (4—*)
Hidelve Nagy-utca végén, a 202. régi, 95. új szám alatti émeletes ház

és telek az indóház közelében Szent-György naptól kezdve vendéglőnek akár magán lakás végett kertesből együtt bérbeadó.

Értekezhetni Tompa Károly ügyvéddel, sétaterutca 5. szám.

(100) (3—3)
Kiadó szállás.

Belső-királyutczában 37 szám alatt, napsoron, három egészséges jó száraz szoba kiadó.

Stein Jánosnál Kolozsvárt megjelent s átala minden magyarhoni könyvtárban megszerezhető:

Magyarosan.

„A magyarnyelv sajátosságairól”
irt jegyzetekhez.

Irta Gyergyai Ferencz.

Ára füzve 1 frt 40 kr.

A „Reform” e műről ekképp ítel: „Gyergyai Ferencz ur, egy tudományosan képezett erdélyi nyelvész, ki néhány évvel ezelőtt, „a magyarnyelv sajátosságairól” nevé műve által kezdett fölteni. — Jelen munkája már jóval terjedelmesebb, s alig jöhetett jobbkor, mint épen most. Nyelvünknek honi „személyek” és idegen csempészettől való megtisztítása képezi most jóakaró nyelvészeink egyik fő feladatát, s e feladat nem csak szép, de nehéz is. — Nehéz, mert az akadémia nagy szótára óriási mérvben terjeszt és táplálja a hitet, hogy minden magyar ember született és minden hőbortos jóakarót már nyelvünkben.”

Különben a mozgalom a nyelvrontás ellen már nagy hullámokat hajt. A „Nyelvőr” megteszi kötelességét s az irtani való hibák nagy tárházává lett. — Gyergyai ur jelen munkájával lehető nagy tért ölel át, s mindenütt alaposítást, s a mi itt nem csekély dolog, **kész segélyt** nyújt. — Nem gondolom, ugymond előszavában, hogy készakarva írta valaki nem-magyarosan, sőt azt hiszem, mindenki irt azt szeretné, hogy kitűnő magyarsággal írjon, **hanem az a baj, hogy nem figyelmeztették rá, mi magyaros, mi nem, és így megszokta a nem magyaros kifejezéseket, nem veszi észre a magyartalanságot, sőt épen helyesnek véli.** — sat. sat. Végül csak azt kívánók, ha a „Magyarosan” mentől nagyobb elterjedést nyerjen, s így mentől nagyobb hatása sem fog elmaradni.

Kelet tündér világa, vagy Szaif Züliázán szultán.

Arab rege. Ali-bey után fordította Orbán Balázs.

2 rész egy kötetben. Nagy nyolczadrét. VI. 195 és 163 lap.

Ára füzve 2 frt. Diszkiadás 4 kömetszetű képpel, kötve 3 frt.

A regészet, mely a gyerek első sejtelméinek, midőn az észlelhetőség megkezdési működését, kedvenc tárgya; talán egy népnél is Európában nincs inkább kifejldve, mint nálunk, mely egész korunk legmélyebb tudását a cudas és természetfelettiesség jellemét, mely nemtők, óriások, tündérek egy egészen ismeretlen világát tárja fel — keletről veszi eredetét, hol azok a nép szája most is keringnek; a Nakilok régi mulattatják a népet az arab tanyákon, a gazdagok szerényeiben, a szilaj beduinok sátrai alatt, a karavánok éji tanyáin. zajongó városok hús kávéházaiban, melyek gyakran egy csudás képzett világot tárnak fel, de melyek gyakran a nép szája megmaradt történeti eseményeknek s eredetvesztett hagyományoknak elburkolt s mesés alakot öltött elbeszélései s mintegy előtörténetek is. — Egy ily, de a legtöbb keleti regétől eltérőleg összefüggő egészet képez, s az európai irodalomban egész ismeretlen gyönyört van szerencsém az olvasó közönségnek — a keleti irodalomból — e műben bemutatni. — Ez egy gyönyörű hősi epos, mely az Iszlám ezen bolygó hősnének eseménydús életét ragyogó, meghatározó és elragadóan szép modorban adja elő, hogy azt valóban az Iszlám világának tekinthetjük. — Nagyszerű és csudás mű ez, valódi kincstára a keleti gazdag képzelődés szülte szelleműs s ragyogóan könnyűdarált arab költészetnek.

Tartalma: I. Kötet: I. Rahalai arabok. II. Mukattif az óriás. III. A Nil történetének könyve IV. A csudálatos gyűrű. V. Szaif Züliázán és Kamaria. VI. A Khamimeh kertje. VII. Szaif Habesh feje. VIII. Shama. IX. Abuttai málik. X. Kelet. II-ik kötet: XI. A habesh-ek és az arabok. XII. Szultán Szaif Züliázán. XIII. Maniatannusz. XIV. Az asszonyok városa. XV. Ut Szolimán Konutz-ához. XVI. Ut Szolimán Kincstárhoz. XVII. XVIII. Ataj veh Albedellah. XIX. Szaif Züliázán gyermekei. XX. Egyiptom földje.

A vallás és bölcsészet történelme Németországban.

1834. Heinetől. Fordította Steinbach József.

Ára 1 frt 20 kr.

Könyv-, mű- s hangjegy kereskedés bel-középutcza 456 szám.

STEIN JÁNOS

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁJA

KOLOZSVÁRTT.

A könyvnyomda helyisége az utóbbi időben megnagyobbított és legújabbban is egy új gyorsajtóval gazdagodott, úgy hogy jelenleg már

három gyors- és egy kézi-sajtó s egy simító-gép van működésben.

Számos és gyakorlott szedőimnek új és mostan divó csinos betűk állnak rendelkezésükre.

Könyomdában ügyes, szakértő kömetsző s rajzoló és három sajtó a szükséges személyzettel van foglalkoztatva.

Évtizedek óta e téren működve sikerült minden a nyomdai munkák kiállításához szükségelt anyagoknak

legjobb és legolcsóbb forrásait felfedeznem.

Az itt elmondottak képezik azon tényezőket, melyek lehetővé teszik, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

a legrövidebb idő alatt, s legizlésteljesebben s oly jutányos árban vagyok képes kiállítani, úgy hogy e téren bátran kiállok a versenyt bármely hazai könyv- és könyomdával.

Elvállalok mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, meghívó-jegyek, tánczrendek, gyógyszertári jelzetek, bor-, rozsolis- és más vignettek, újévi és más alkalmi üdvözetek, baromutlevelek, vásárczédulák, hirdetmények, bármilyen nagyságu falragaszok, szóval minden e szakba vágó munkák izletes kiállítását.

Bátor vagyok pedig különösen a kir. törvényszékek, megyei s városi hatóságok és a községi előljáróságok figyelmét arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkivántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámitására különös súlyt fektetek.

Előleges költségvetéssel is készséggel szolgálók a gyakrabban előforduló nyomtatványok mintázatainak birtokában lévén.

Az új „polgári törvénykezési rendtartás”ban és a Kolozs megye gyalui egyesbírāja által a községi előljáróságok részére kiadott „utasítás”ban előforduló magyar vagy román szövegi nyomtatványokból — melyekből készletet tartok — külön kis mennyiségben koncz számra is, jutányos árban szolgálók. Az „utasítás”ban előforduló mintáknál világosan kiteendő: magyar vagy román szövegi nyomtatvány szükséges-e?

Egyidejűleg bátorságot veszek magamnak könyvkereskedésemet (bel-középutcza 456 szám) és papirkereskedésemet is (főter 2 szám, a tanácsház tőszomszédságában) a nagy közönségnek emlékeztetébe hozni.

Papir-, rajz- és író-eszközök kereskedése főter 2-dik szám.